

Martin ÇUNI

**ZGJIMI I NJË POPULLI, OSE DEMONSTRATAT QË
NA KTHYEN DINJITETIN**

(Këndvështrim, nga përjetimet e mia për atë ditë)

Në Radio Prishtinë u bë alarm. Të gjithë gazetarët shqiptarë të Programit informativ-politik dhe të kulturës u thirrën të shkojnë në mbledhje te kryeredaktori, Shaban Hyseni. Aty ishte edhe drejtori i radios, Dimiq. U fol se kishte informata për një demonstratë të madhe të studentëve e të rinisë. Mbledhja zgjat shkurt. Gazetarët duhet të dilnin që të përpiqeshin për ndaljen ose së paku për zbutjen e tyre! U caktuan dy nga dy që të dalin te demonstrantët, që tashmë kishin filluar të mblidhen nga të gjitha anët. Se do të bëheshin demonstrata të mëdha e dinim të gjithë! Unë e kisha përvojën nga Demonstratat e vitit 1968, kur u nisën me pak, por si furtuna për një kohë të shkurtër kur filluam nga «Tre sheshirat» deri në qendër u mbush i tërë sheshi para Teatrit popullor. Për Fakultetin Filozofik, organizatorë ishin Muhamet Shatri, Bajram Shatri, Kelmendi, I. Loshi, N. Hajdari... edhe unë i pata mbështetur. E dija se Demonstratat dhe ngjarjet do të jenë të paparashikueshme! Nga disa djem të lagjes, kisha informata po ashtu. E kishin pasur grupin e tyre, por nuk ma kishin thënë, lypnin mendimet e mia! Tek më vonë pata marrë vesh se udhëheqës i tyre kishte qenë Abdullah Prapashtica e Rexhep Maqedonci. Abdullahu

ishte punëtor i ri i SPB të Prishtinës atëherë. Po të kthehem te demonstratat.

-Mua më ra që të jem bashkë me kolegun, Mehmet Hazirin. Ne u drejtuam kah qendra e qytetit, në drejtimin kah shkonin të rinjtë.

1.

U ndalëm në anën e kundërt të rrugës para Komitetit Krahinor që ishte atëherë.

Të rinjtë tuboheshin e tuboheshin nga të gjitha anët nëpër rrugicat që çonin aty.

Kordoni i policisë qëndronte para Komitetit, me maska dhe i armatosur mirë me automatikë... Masa kohë pas kohe lëshonte parulla: «Kosova Republikë», «Trepça është e jona», «Republikë, Republikë».

Dikur në një lis para Komitetit, hipën dy të rinj, njëri pas tjetrit. Njëri mbante megafonin dhe mbajti një fjalim të mirë duke e elaboruar kërkesën e rinisë dhe pozitën e Kosovës si rajoni më i prapambetur i Jugosllavisë atëherë. Shumë më vonë e mësova se kishte qenë Hydajet Hyseni!

-Demonstruesit u sulmuan pa bërë as më të voglin gjest të dhunës! Më pastaj ndodhën edhe thyerje xhamash të vitrinave. Demonstruesit filluan të shpërndahen nga ana e fakulteteve dhe kah menza e studentëve. Sulmi u bë me gaz lotsjellës, po edhe me shufra gome kë e zinte turma e policëve.

-Policia i ndiqnin demonstruesit në rrugët që çonin kah menza e studentëve. Me atë turmë në menzë hymë edhe unë e Mehmeti. Menza u mbush thuaja plot, një pjesë e rinisë shkoi ka Bregu i Diellit. Menza thuaja se u rrethua. Vetëm ana e Palestrës kishte mbetur e lirë. Kur e sulmuan menzën me bomba gazi lotsjellës, qëndrimi në lokale të mbyllura u bë e pamundur. Dolëm nga ana e Palestrës, drejtimi i Kodrës së Diellit.

-Deri vonë nuk arritëm të kthehemi në Radio.

-Atmosfera politike e rinisë dhe e popullit të Kosovës u ndërrua me themel. Pas demonstratave atmosfera e lëvizjes kombëtare dhe e zgjimit u bë Alfa dhe Omega e çdo poreje rinore e popullore.

Pas asaj vale ku u kallxua fytyra e vërtetë e shovinizmit serbosllav grupet e organizuara të të rinjve shqiptarë lulëzuan.

2.

Pas asaj vale të demonstratave, Abdullah Prapashtica më rrëfeu për organizatë e tij me shokë. Nuk më dha asnjë emër me kë e tek. Më vonë më tregoi vetëm për Rexhep Maqedoncin. Organizata quhej PKMLSH në Jugosllavi. Kisha informata edhe për organizata të tjera. Abdullahu ma tregoi edhe statutin e organizatës.

Orientimi i rinisë studentore dhe i rinisë në përgjithësi kah mëvetësia kombëtare u kthye kah e mbara edhe se ishte okupim i hapur, atak i hapur në gjenezën e gjithçkaje shqiptare! Sulmi shovinist i shprehur nga organet e pushtetit me represalie të papara, paraprihej nga fushata e mediave të helmuara serbe në Beograd. Në këtë rrafsh, Abdullahu më sugjeroi t'i replikoj shkrimit të kryeredaktorit të gazetës «Borba» të Beogradit, Marko Loliqit, i cili villte helm kundër çdo gjëje shqiptare. Po, u kthye dinjiteti dhe krenaria kombëtare shqiptare! Mund të them se ishte kulmi i ngritjes së vetëdijes që solli tek lufta çlirimtare! Represaliet e papara, burgosjet, dënimet shumëvjeçare vetëm e forcuan vetëdijen dhe e kthyen dinjitetin kombëtar! Në periudhën dhjetëvjeçare u dënua çdo i treti shqiptarë nga tre ditë deri në 20 vjet, në këtë periudhë mbi 200 gazetarë!

Dëshiroj të jem i gabuar, por niveli i vetëdijes sot është shumë ma poshtë, nga ndikimet e misioneve e shërbimeve të huaja që lirisht veprojnë në Kosovë! Po, edhe nga veprimet tona të gabuara si shtet e si shoqëri!

